Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. | ЧИСЛО 132. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 8-го ЧЕРВНЯ, 1921. | VOL. XXIX. | No. 132. JERSEY CITY, N. J., WEDNESDAY, JUNE 8, 1921. | THREE CENTS

ВІЙСКО ПРИМУШУЄ УСІХ ДО РАТУНКОВОЇ РОБОТИ

КОЖДИЙ МУСИТЬ ПРАЦЮВАТИ.

ПУЕБЛО, 6. червня. — Завівши виїмковий стан в цілій околиці, навідженій страшною повеню, військові власти зарядили, що кождий здібний до фізичної роботи мущина мусить брати участь в ратунковій акції.

Військові власти обіцяли платити кождому мущині по 43 центи за годину коло усування нанесеного водою сміття та намулу. Хто не схоче добровільно працювати, той буде мусів працювати під военною сторожею.

ВІЙСКОВІ ОБМЕЖЕННЯ ПРОТИ ЦІКАВИХ ТА ЗЛОДІЇВ.

Рівночасно військові власти проголосили, що всі туристи, які заїхали до міста не для бизнесу, але для приемности, мусять чим скорше покинути місто.

Полковник Гемрак, котрий стоїть на чолі стейтових війск, висланих на ратунок міста, оголосив приказ, в котрім каже, що наплив туристів до міста став правдивою пляґою для тих, що хочуть місто ратувати. Тому він забороняе приїзд нових туристів.

НЕДОСТАЧА НЕ ЛИШЕ ПОЖИВИ, АЛЕ Й ВОДИ.

В місті не достае не лише їди, але й води. Повінь відтяла водопроводи міста, так що населенне покладається на керниці, які мусять бути нечисленні, як зрештою в кождім місті, що має водопроводи. Лікарі, беручі участь в ратунковій акції, остерігали населенне не пити води з жерел, заким не переварить її, бо інакше серед них може вибухнути якась пошесть. Однак достава води зі сусідних міст не може вдоволити усіх потреб, і богато людий бере воду з нечистих місцевих жерел, але ті не можуть достарчити води богато, бо місто лежить в безводній околиці.

ПОДІЛЕНО МІСТО НА САНІТАРНІ ДІЛЬНИЦІ.

Ціле місто поділено на вісім санітарних дільниць, і кождій дільниці приділено двох лікарів та чотири сестри милосердя. Щоби запобігти вибухови епідемії (пошести), уряджено на борзі три шпиталі, щоби в них відділити хорих на заразливі недуги, якби такі трафилися.

Мужеське населенне під командою військових властий перешукує цілу околицю за вмерцями. В трупарнях, уряджених війском, зложено уже 43 тіл жертв повени. Кілько жертв забрала повінь, покищо не знати; деякі висловлюють сумнів, чи взагалі буде можна довідатися, кілько людий погибло, бо богато тіл понесла вода зі собою.

БОГАТО ЛЮДИЙ ПОГИБЛО НА ПОЇЗДАХ, ЗАХОПЛЕНИХ ВОДОЮ НА ШИНАХ.

Шериф колорадського повіту Меса, котрий їхав на поїзді зелізниці Денвер енд Ріо Ґранде, захопленім повенею недалеко від двірця в Пуебло, розповідае про страшні сцени, які діялися на поїзді, та обчисляе, що число людий, погибших на тім одним поїзді, виносить понад сто.

Сей поїзд задержали води ріки Аркензо, як лише він переїхав міст на ріці. Зараз коло нього станув другий поїзд, належачий до зелізниці Мезуре Песифик. Як вода почала льопати на східцях возів, серед людий настала паніка: люди почали молитися, плакати, просити одні других помочи. За коротку хвилю вода уже доставала до вікон возів і почала вливатися до середини через вікна. Відважнійші почали успокоювати жінки і діти. Поїзд зелізниці Мезуре почав спливати на воді, вози почали перевертатися і вдаряти до возів поїзду зелізниці Денвер. Люди зі сего послідного стали вилазити з поїзду через двері та вікна, щоби бути на дворі, як віз перевернеться. Та се всім се удавалося: деколи вода ввалилася з такою силою до возу, що й найсильнійший не потрафив вратуватися. Але й ті, що вирвалися на двір, ще не були безпечні: филі неодного змели з воза і понесли у вири та кручі.

Оповідаючий про подію шериф каже, що хоч він уважаєсь заводовим пливаком, він не рішився плисти до берега, знаючи, що його сила та зручність нічого не вдіє проти вирів, і що йому не вдасться добитися до берега. І він чипів на возі, вчепившися його, що сили мав. Так пересидів він від 10 години вечером до 5 години рано, коли його вратували лодкою.

ЗЕЛІЗНИЦЯМ ЩЕ ЗАМАЛА ЗНИЖКА РОБІТНИЧОЇ ЗАПЛАТИ.

ШІКАГО, 6. червня. — Перед Федеральною Робітничою Зелізничою Радою переслухувано справу 66 зелізниць, які домагаються зниження заплати зелізничих робітників, а яких справи не суджено ще передтим. Представитель зелізниць заявив, що признана другим зелізницям знижка робітничої заплати за низька. Він домагався, щоби ся знижка виносила більше, як 12 процент.

СПРАВА РОЗБРОЄННЯ ДІЛИТЬ КОНҐРЕС.

ВАШІНҐТОН, 6. червня. — Провідники републиканців в палаті послів постановили, щоби закон про видатки на фльоту відослано до конференції представителів палати послів та сенату, щоби там прихильники сенатора Бори могли рішити, чи межинародна конференція в справі розброєння має обнимати лише три держави, чи більше.

Републиканський провідник в сенаті, сенатор Лодж, у відповідь депутації жінок, котра домагалася, щоби Америка зробила все можливе для світового розброєння ,заявив, що він є за межинародною умовою щодо розброєння.

СОРОК ЛЮДИЙ АРЕШТОВАНО В МІНҐО.

Стейтова поліція стейту Вест Верджінія напала на один з таборів, в котрих живуть в шатрах страйкуючі майнері, положений в Лик Крік, і арештувала 42 майнерів та відставила їх до тюрми у Віліямсон.

Ревізії та арештовання доконано на те, щоби найти, хто стріляв з табору шатер на один автомобіль. Капітан стейтової поліції каже, що 5 куль поцілило автомобіль, але ані одна не ранила нікого. Він також каже, що як поліція наближалася до шатер, 8 майнерів стало втікати в гори. Поліція почала за ними гнатися, але потрафила піймати лише одного.

ЩЕ ПРО НАРАДУ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

З Рочестер просять нас зазначити, що д. Михайло Бінашевський, котрий їздив на наради до Філаделфії дня 27. мая, був висланий не комітетом з Дітройт, а Центральним Комітетом Помочі Краєви в Рочестер, Ню Йорк.

ПОГИБЛА НАЙВІДВАЖНІЙША АМЕРИКАНСЬКА ЛЕТУНКА.

На полях Минеола, на Лонг Айленд, погибла в неділю, дня 5. червня, найвідважнійша американська летунка, панна Лора Бромвел, котра дістала не одну летничу надгороду за свої скорі лети та свої вивороти („луп де луп") у воздусі.

Катастрофа случилася власне підчас того, як вона виконувала один з тих виворотів, підчас якого летун летить в долину, завертається в коло, так що він летить якийсь час головою в долину, а потім вертається до того самого місця, з котрого він почав виворот. Коли аероплян панни Бромвел був яких 1,000 стіп понад землею, і вже починав підноситися до природної позиції, він, місто завернутися в гору, полетів далі з летункою головою в долину і за короткий час впав на поле, придавлюючи собою женщину. Коли надбігла поміч, відважна летунка уже була нежива.

Як в инчих случаях в летництві, так і в сім дуже тяжко сказати, що було причиною нещастя. Свідки нещастя стверджують одноголосно, що вони чули туркіт літакового мотору до самого упадку на землю. Се саме стверджують інжинери, що оглядали аероплян по упадку. Вони кажуть, що дроти, піддержуючі крила, попсулися аж тоді, як літак ударив до землі; отже зломане крило не могло бути причиною нещастя. Здогадуються, що одинокою причиною нещастя могло хиба бути те, що панна Бромвел перший раз в своїм життю їхала так званим канадійським аеропляном, котрий має дуже вільні ремінці, якими летун привязується до сидження, щоби робити виворот у воздусі; в наслідок за великої довжини сих ремінців летунка, опинившися з головою на діл підчас вивороту, вилетіла зі сидження так, що не могла кермувати літаком ,а стративши власть над машиною, впала до долу.

Панна Бромвел мала усего 23 роки життя. Вона покінчила летничу школу два роки тому назад. Лише недавно, бо дня 15. мая сего року, вона викликала великий подив, коли зробила в своїм літаку 199 виворотів за рядом а потім за годину зробила 135 миль на годину.

АРЕШТОВАНО ЦЕРКОВНИКА ЗА ДВОЖЕНЬСТВО.

В Сансет Лейк, недалеко від міста Фер Бейвен, Вермонт, арештовано Сайвера з Ню Бронсвик, Ню Джерзи, котрий свого часу викликав богато балачок про себе, покинувши свою жену і дорослих синів та оженився за життя своєї жінки з одною дівчиною з Перт Амбою.

Женячися з другою женщиною, Сайвер скористав з недостачі в законі стейту Конектикат, котрий наказує переслідуванне за двоженьство аж тоді, як пібрані дійсно живуть як муж і жена в тім стейті. Зараз по його шлюбі одна нюбрунсвіцька церква, в котрій Сайвер був передовим членом, виступила з обжалованнем проти нього за спроневіренне 6,000 долярів на шкоду церкви. Поліція зазначила 250 долярів за його арештованнє.

Арештував його сільський констабел, котрий від довшого часу приглядався одному старшому уже чоловікови, що зажив в одній хаті на селі та похожав по селі з молодою женщиною, що виглядала на його дочку. Загоєна на лици чужинці, і бородавка на лиці відповідали зовсім подібним знакам на фотографії ,яку розіслала поліція. Констабель довго вагався, знаючи наслідки похибки, але нарешті рішився, що чужинець мусить бути побожним двоженником. Він підійшов до хати, закликав чужинця, підійшов з ним по дорозі кілька кроків, потім зірвав йому з голови перуку, і сказав: „То ви є Сайвер і мій арештант". Сайвер не перечив. Він всів зі своєю „женою" до авто, і поїхав до Фер Гейвен, де констабел передержує його під арештом в однім готели, поки поліція з Ню Бронсвик не зголоситься по нього.

ЧОРНА РУКА СЕРЕД ПОЛЯКІВ.

Послідної середи ксьондз Болеслав Квятковскі, парох польського костела в Джерзи Сити, дістав лист, в котрім грозиться йому смертю, як не зложить до означеного часу на означенім місци суми 1,000 долярів. Під листом були вибиті ґумовою печаткою череп і дві кістки на вхрест. Повідомлена про погрожуючий лист поліція ждала на означенім в листі місци і арештувала одну женщину, котра подала, що вона є женою одного джерзитського Поляка, Юзефа Хмури, та призналася, що її муж приказав її піти на се місце та принести домів пакунок, який там вона найде. Поліція зараз арештувала Хмуру, котрий, як каже поліція, уже й признався до злочину. Він жде на розправу в міських арештах.

З ПРОМОВ ЗІНОВЄВА.

Українська Пресова Служба повідомляє з Риґи: „Красная Ґазета" в числі з 9. квітня подає промову Зіновєва в Петроградській фабриці „Скороход". Він між иншим сказав:

„Ще ніколи не мали ми так тяжкої весни як сього року. Лихий стан доріг припиняє переведення скорої і плянової демобілізації. Тільки на Україні зірвано 425 мостів. Нездалі жнива в 1920 р. привели до скорочення пайка; наслідком недостачі опалу, ми були приневолені недавно припинити роботу в цілому ряді фабрик і заводів. В цілій Росії чути клич: „дай", одначе се не легко всіх вдоволити. Стара полоса ще не покінчена, а нова щойно починається.

ПРЕМІЄР ЛЛОЙД ДЖОРДЖ ЗАНЕДУЖАВ.

ЛОНДОН, 7. червня. — Премієр Ллойд Джордж занедужав наслідком простуди і перемучення. Лікарі веліли йому відтягнутись від праці і відпочати цілий тиждень.

ОТВОРЕННЄ ОЛСТЕРСЬКОГО СОЙМУ.

БЕЛФАСТ, Ірляндія, 6. червня. — Північний айриський (олстерський сойм має бути отворений завтра, у второк, 1. червня с. р. Всі урядові приготовання до отворення вже зроблені.

По полагоді формальних справ олстерський парлямент буде відложений до 22. с. м., коли сподіваються приїзду короля і королевої. Дня 22. с. м. король має отворити першу сесію сойму.

СПРАВА ПОЛАГОДИ МАЙНЕРСЬКОГО СТРАЙКУ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 6. червня. — Сьогодня відбулась перша конференція представників власників копалень угля і робітників, на якій не було представників правительства.

Представники майнерів приняли запрошенне власників копалень на спільний мітинґ і по мітинґу заявили, що нарада відбулась серед приязного настрою.

Сподіваються, що може прийти до покінчення страйку протягом двох тижнів. Перед порішеннєм справи майнери хотять скликати національну конференцію майнерських делеґатів або віддати предложення власників копалень під голосованнє всіх юнійних майнерських робітників.

ЖЕРТВИ ВЕЛИКОДНОЇ СТРІЛЯНИНИ.

Малі хлопці, пастухи в селі Устю коло Миколаєва над Дністром, підчас великодних свят витягнули великий ґранат з потока і хотіли вистрілити з нього. Коли се їм не вдалося, вкинули ґранат назад до потока. Але один з пастухів видобув його вдруге і кинув з цілою силою мі жхлопців. Наслідки експльозії були страшні, ґранат вбив 4 хлопців на місци, а сам той, що кинув ґранат, помер по двогодинних муках. Ґранат вбив також дві штуки худоби.

ЗЯТЬ УБИВ ТЕСТЯ.

Левко Тепила, господар в Любінци новім, жив у великій незгоді зі своєю родиною, котра негодувала на него за те, що удержував любовні зносини з сусідкою. Аедолюблював його і зять Іван Левкович і між обома приходило часто до суперечки. Раз Тепила кинувся на него з колом, а тоді Левкович вирвав йому кіл з рук і вдарив тестя кільканайцять разів, так що той погиб на місци. Перед кількома днями Левкович станув перед трибуналом присяжних суддів у Львові і вийшов виправданий.

ВСЮДИ НЕЧИСТІ РУКИ.

Радника львівського маґістрату, д-ра Станіслава Плятовского, що був управителем харчевого департаменту, обжалувала державна прокураторія о злочин обманьства спроневірення і надужиття урядової власти. Плятовский мав спільників, з котрих декотрі повтікали.

РАДА ЛІҐИ НАРОДІВ ЗБЕРЕТЬСЯ В ЖЕНЕВІ НА СЕСІЮ.

МАЄ ДО ПОЛАГОДИ БОГАТО ВАЖНИХ СПРАВ, ЯКІ ПРЕДЛОЖИТЬ ЗБОРОВИ ЛІҐИ НАРОДІВ, ЩО ЗБЕРЕТЬСЯ В ОСЕНИ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 6. червня. — Небаром має тут відбутись сесія Ради Ліґи Народів над найважнійшими біжучими справами, які Ліґа має до полагоди.

Мі жтими справами є такі: Справа зміни конституції Ліґи Народів, справа мандатів, польсько-литовський спір, справа полагоди Аландських островів, протест Німеччини проти розміщення французьких війск в долині Сар, протест Польщі проти постанов аліянтського високого комішенера в Данціґу щодо держання польських війск в пристані й інші.

Др. В. К. Велинґтон Ку, представник Хін (Китаю) представить на Раді Ліґи Народів жалобу Німеччини з приводу французької адміністрації в долині Сар.

Ґраф Іщії, представник Японії, предложить звіт про мандати кляси Б ,а Павло Гіманс, представник Бельґії, предложить звіт про мандати кляси А.

Артур Дж. Балфор, голова комісії для конституційних поправок, предложить рапорт про справу зміни конституції Ліґи Народів, а рівночасно передасть ноту представникам 48 держав, заступлених в Лізі, про поправки до її конституції, над якими має голосувати осінью цілий Збір Ліґи Народів.

Крім того Рада Ліґи Народів має до полагоди ще й інші справи.

Угорщина (Мадярщина) прислала на руки Ґенерального Секретаряту Ліґи Народів своє зголошенне на принятте її в члени Ліґи Народів.

НІМЕЧЧИНА ЗАПЛАТИЛА ПЕРШУ РАТУ ПЕРШОГО БІЛІОНА ЗОЛОТИХ МАРОК.

ПАРИЖ, 6. червня. — Комісія відшкодовань заявляє, що Німеччина заплатила першу рату з 30 рат, в яких, згідно з постановою аліянтського ультимату, мала зложити 1 біліон золотих марок. Та перша рата виносить $10,000,000. Остається до сплати сеї суми ще 19 рат.

ДР. ВІРТ ЗІБРАВ ГРОШІ ДРУГИХ ДЕРЖАВ ДЛЯ СПЛАЧЕННЯ ЇМ ВІДШКОДОВАННЯ.

БЕРЛІН, 6. червня. — Німеччина тепер є всилі виплачувати готівкою наложені на неї рати военного відшкодовання. Сю спроможність завдячує вона далекосяжній політиці теперішнього канцлера (премієра) д-ра Филипа Вірта з часу його урядовання яко міністра скарбу.

Двісті міліонів золотих марок, які Німеччина має до виплати, є лише частиною гроша, зібраного німецьким міністерством скарбу через купно чужих гроший ще від часу підписання перемиря, коли вже др. Вірт зрозумів був, що Німеччина мусіти-ме платити аліянтам відшкодованнє.

Др. Вірт досі не зраджував ніде своїх фінансових плянів, які перевів в життє, але тепер вже їх виявив, показуючи перед аліянтами добру волю до плачення в долярах і центах.

Провідники в промислі, торговлі і науці дивуються, як правительство виконає приречені аліянтам зобовязання.

БАВАРЦІ ЗГОДИЛИСЬ НА РОЗОРУЖЕННЄ.

МІНХЕН (Монахіюм), Баварія, Німеччина, 6. червня. — Баварська горожанська оборона постановила розоружитись до 30. с. м., згідно з умовами аліянтського ультимату.

АЛІЯНТИ ПРИЗНАЮТЬ ДОБРУ ВОЛЮ НІМЕЧЧИНИ.

ПАРИЖ, 6. червня. — Конференція (аліянтських) Амбасадорів вислала нині лист, підписаний французьким премієром Бріяндом, до німецької амбасади, в якому стверджує добру волю німецького правительства виповнити зобовязання мирового договору.

Конференція амбасадорів дала Німеччині час до 30. вересня с. р. на переміну моторів з підводних лодок до ужитку в цивільному промислі.

БОРОТЬБА НА ШЛЕСКУ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

ЛОНДОН, 7. червня. — Тутешній дневник „Таймс" одержав депешу з Оппельн, на Горішньому Шлеску, яка доносить, що німецька оборонна армія під командою ґенерала Гефера билася проти польських повстанців цілу неділю над рікою Кльондніц. Німці хотіли освободити місто Ґляйвіц.

Міжтим наспіли проти німецьких війск війска французькі, яким на поміч ще прийшли і британські війска з Оппельн. Наслідком приходу аліянтських війск іНмці здержали свій наступ.

ПРОТЕСТ ПРОТИ НАМІРУ АЛІЯНТІВ ПОКИНУТИ ШЛЕСК.

ЛОНДОН, 6. червня. — Німецький амбасадор в Анґлії, др. Стамері, вручив британському міністрови заграничних справ, лордови Корзонови, ноту, в якій протестує проти загрози міжаліянтської комісії в Оппельн, на Горішньому Шлеску, що вона забере аліянтські війска з промислових округів Шлеска, коли Німці не заберуть відтам війск своїх.

Др. Стамер каже, що се було би яркім нарушенне версайського мирового договору.

Він каже, що та загроза се одно що видати німецьке населенне Шлеска на ласку й неласку польських наїзників. Тоді, каже Стамер, німецьке цивільне населенне було би видане на крайно брутальний польский терор і положенне було-б невиносиме не лиш для шлеських Німців але й для цілого німецького народу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7[illegible]

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ЗНОВ ЛЄНІН ПРО СВОЮ СЕЛЯНСЬКУ ПОЛІТИКУ.

„Роста", то є російська телеґрафічна аґенція, подає докладний звіт з промови Леніна, яку він виголосив на конференції комуністичних секцій в Москві. Промова відносилася знов до справи політики комуністів супроти селян, котра тепер товчеться на кождім московським конґресі, на кождій комуністичній конференції.

В отсій промові Ленін піддає критиці ситуацію, викликану совєтськими аґрарними (земельними) та споживчими реформами, до яких він без сумніву приложив львину частину. В докладі своїм Ленін каже:

„Мусимо докладно розслідити зміни, які зайшли в економічному життю села. Спершу ми бачили, як богачі і бідаки зъединили свої сили проти великих власників, хоч ціль обох сих сільських катеґорій не була однакова. Сільські богачі хотіли загарбати землі великих власників, щоби збільшити свої власні посілости. Безземельні селяне не могли в тій самій мірі користати з нагоди, не маючи відповідного господарського знаряддя."

„Опісля ми бачили, як орґанізувалися безземельні селяне, щоби не допустити богачів до загарбання земель, сконфіскованих великим власникам. Совітський уряд достарчив комітетам безземельних селян всякої можливої допомоги. Як вислід являється ПЕРЕВАГА ПО СЕЛАХ СЕРЕДНЬОЗАМОЖНОГО СЕЛЯНСТВА (отже не сільського пролетаріяту).

„КОЛИ отже ХОЧЕМО ЗБІЛЬШИТИ СІЛЬСЬКУ ПРОДУКЦІЮ, МУСИМО ЧИСЛИТИСЯ В ПЕРШІЙ МІРІ З СЕРЕДНЬОЗАМОЖНИМ СЕЛЯНСТВОМ. І В ТОМУ НАПРЯМІ КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ НАПРАВЛЯЄ СВОЮ ПОЛІТИКУ." (Отже большевики ладяться помагати сільським середним богачам, а не сільській бідноті.)

„Приймаючи, що БІЛЬШІСТЬ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ СКЛАДАЄТЬСЯ З СЕРЕДНЬОЗАМОЖНИХ СЕЛЯН, мусимо допомогти селянам збільшити видатність їх земель і вимагати від них такої самої суми праці, як від робітників." (Отже большевики уже дивляться за більшостю, як які „контрреволюціонери".)

„Зміна нашої політики супроти селян поясняється фактом, що положення селян улягло зміні.

„СВОБІДНА ТОРГОВЛЯ ДОВЕДЕ ДО РОЗВОЮ ДЕРЖАВНОГО КАПІТАЛІЗМУ. Що до теперішних економічних відносин можемо в Росії відріжнити пять ріжних економічних системів:

1) Партіярхальна система, коли селянин працює тільки для власної потреби.

2) Система дрібної торговлі, коли селянин продає свої продукти на торзі.

3 Капіталістична система, в якій бачимо, як твориться приватний капітал.

4) Державний капіталізм.

5) Соціялізм."

(Ленін знає, що державний капіталізм не соціялізм, але він заявляється за державним капіталізмом.)

„Розглядаючи економічне життє Росії, бачимо, що сі ріжні системи істнують побіч себе. Причиною сього є те, що ще не відбудувався наш великий промисл, бо СОЦІЯЛІСТИЧНІ ФАБРИКИ ОДЕРЖУЮТЬ ЛЕДВИ ДЕСЯТУ ЧАСТИНУ СЬОГО, ЧОГО ДІЙСНО ПОТРЕБУЮТЬ.

„ДЕЗОРҐАНІЗАЦІЯ, НЕДОСТАЧА ПАЛИВА І СИРІВЦІВ, НЕДОСТАЧА ТРАНСПОРТОВИХ СЕРЕДНИКІВ, ПОТЯГНУЛИ ЗА СОБОЮ ТЕ, ЩО ДРІБНИЙ ПРОМИСЛ УДЕРЖАВСЯ ПОБІЧ СОЦІЯЛІЗМУ." (Проситься лише прочитати признанне Леніна про дезорґанізацію, недостачу палива, сирівців, перевозових средств і порівнати те з тими перехвалками, які звичайно пишуть московські ґазети.) „Серед сих обставин державний капіталізм означає зъединення дрібного промислу. Є очевидною річю, що СВОБОДА ТОРГОВЛІ ЗБІЛЬШИТЬ КАПІТАЛІЗМ, капіталізму одначе ми не боїмося. Ми його не боїмося, бо одночасно ми збільшимо нашу продукцію. Так витворюється державний капіталізм, який одначе не будить в нас ніяких побоювань, бо ми самі зазначимо його межі і його розвій."

Що Ленін відважний супроти державного капіталізму, сему нема що дивуватися: прецінь за се заплатять, як і досі, не російські комуністи і московські комісарі, а робітники і селяни.

ПОЛЬЩА НЕ ПУСКАЄ ДО СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ УКРАЇНСЬКИХ ЧАСОПИСІВ, ЯКІ ВИХОДЯТЬ ПОЗА ГРАНИЦЯМИ ПОЛЬСЬКОЇ ВЛАСТИ.

(Від власного кореспондента).

Я вже нераз писав Вам про положеннє українського друкованого слова під польським ярмом у Східній Галичині. Польща не дозволяє видавати українські часописи, а ті, що виходять, що дня конфіскує і дуже часто закриває.

В останніх днях польські власти у Львові **знов заборонили видавати часопис „Народ"**, який хотіла видавати українська радикальна партія. На зголошенне видавання „Народа" польська поліція у Львові відповіла, що не **бачить потреби** видавання такого часопису, а крім того має підставу думати, що „Народ", як орґан радикальної партії, був би **шкідливий** для польської держави!

Словом, супроти української преси не обовязують Польщу ніякі закони, тільки думка сього чи иншого польського урядовця!

Та не тільки тим способом давить Польща українське друковане слово в Східній Галичині, що забороняє видавати українські часописи або конфіскує їх.

Робить се вона також тим способом, **що не пускає до Східної Галичини ані одного українського часопису з заграниці.**

Спершу Польща почала не допускати до Східної Галичини ті українські часописи, які особливо рішуче виступають проти польського поневолення Східної Галичини, як віденський „Український Прапор", Ваша „Свобода" й инші американські українські часописи, далі українські часописи комуністичні.

Але чим далі, тим більше ставало число заборонених українських часописий. Кождий український часопис, який виходить за границею і який не може досягнути рука польської цензури, вважає Польща для себе небезпечним і заборонює йому доступ до Східної Галичини.

Недавно польське правительство заборонило в Східній Галичині навіть віденську „Волю", часопис, який від довшого часу підпирав лінію політики Петлюри. Але „Воля" не була під польською цензурою і критикувала деякі сторони життя в польській державі. Тому її заборонено в Східній Галичині.

Ось-так Українець, який живе під польським ярмом в Східній Галичині, не може навіть знати, що пишуть ті українські ґазети, які не мають на собі польського ярма.

Колись такою державою, яка боронилася перед вільним друваним словом тим, що в себе часописи конфіскувала, закривала і редакторів замикала в тюрмах та висилала в Сибір, а часописам з заграниці замикала вступ, — була Росія. **За се обурювався на Росію цілий цивілізований світ.**

Тепер те саме робить Польща!

Та коли цілий світ знав, що Росія — се **царська деспотія**, — то Польща має в світі славу **демократичної республики!**

Пора, щоби світ переконався, як виглядає та „демократична республика" в дійсности.

Ви, американські Браття, отвирайте на се очи Американцям.

Гайдельберґ, 11. мая 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ЗАТРОЄНА ДУША.

(Кілька гірких споминів і уваг).

З верхом два тисячі народу стоїть біля громадського дому. В середині будинку, довкола стола, засіла виборча комісія. Жандарми було впустили гурток панських підлизнів, „хрунів", — і вже по виборах.

Комісія підписує протокол, викінчує безправство—ошуку. Дармо гукає товпа, що обдурено село, дармо впоминаєся за свої права. На самім переді юрби стоїть Петро Стасюк, сьвідомий політичний провідник. Він горячо обстає за горожанські права своїх краянів і жадає, щоби жандарми допустили усіх управнених до голосованя. Поважно, але рішуче він вказує на закон, на конституцію. З товпи падуть погрози, проклони. Стасюк вспокоює товпу і знова звертається до слуг закона, щоби схотіли пошанувати закон.

Скрізь отворені двері вихилюється комісарська шапка урядника і чути слова: „Росьпендзіць то бидло!"

Без осторги, без ніякого слова, кидається двох жандармів на два тисячі людий. Трупом паде Стасюк від першого наступу, пробитий баґнетом в само серце... На право і ліво отікають люди кровію, поранені штиками звірюк в уніформах.

А народ, як стадо сполошених овець, у ростіч... Два тисячі людий втікає в без'умнім страсі, перед двома узброеними посіпаками...

Тільки стиснутися, а роздавалиби гадюк...

Так ні! Трусів не знають боронитися,; ціла оборона боягузів — в утечі. —

*

Зладилось село на велике свято. Велика комната читальні прибрана, умаєна, уквітчана. На естраді уставився хор — на галі сотки людий. А на дворі у двоє тільки, що не могли дотиснутися.

Зійшлася громада вшанувати память Великого Кобзаря.

Нараз на вулиці появився гурток кільканайцяти людий, прибраних в сторонські сіраки далеких околиць. Це кольоністи — Мазури, які що йно пару тижнів залізли в село.

З колами в руках, із пазухами, повними каміня, кинулися, як бішені, на сотки святочно прибраних людий.

Кільканайцять! А наших було під тисячу! Жменя Мазурів розігнала ціле село, котре боялося наслідків, якби було стало в своїй обороні!

Як легко стероризувати трусів, що все оглядаються на задні колеса!

Із таким народом не числиться ніхто.

* * *

Прийшли в містечко і почали слідство.

Допитували, хто стояв до помочі українській владі, армії.

Дармо питали, бо провідники із армією — на вигнанє пішли. Вони знали, що ляцькі наїздники гірше опришків, Татарів.

Але слідчій комісії потреба було жертв. Потреба кинути пострах, щоб всі лякались білого орла.

Зайда-Лях, швець-полатайко, брудний піячина, перед комісією став і лісту подав підозрілих — що найбогатших українських міщан.

Одним оден той свідок був. Та цего було доста вельможним панам. Зрабували усьо майно, обійстя спалили і пятьох, в нічім неповинних, на смерть засудили.

Вивели у поле за місто та постріляли як собак. І як стерво, у поли, їх тіла лишили.

Вже два роки минає від того часу. І нема руки, щоби здійняла ся на Юду — шевця, щоби покарала брехуна — зайду за невинно пролиту кров.

Містечко дрожить і здоровкаєся з підлякою, що невинних людий на смерть післав. —

* * *

На мітинґах та вічах, страх який бравий був. Коби словами мож знищити Ляшню, то і накорінка ляцького не сталоб!

Адалі, із села вістка прийшла, що чи-мало поля дешево купити можна. На війні побито, зараза забрала — цілі роди повимирали. А дехто і майна вирікся, що у галицькій армії проти Ляхів боровся. Поплівся в чужину — на біду та злидні. —

Наш американсько-український „патріот" справи не заспав. Порадилися з жінкою, що мовляв, добра нагода купити ціле обійстє Василя. Цеж у сусідстві, до нашого притикає. Півтора морґа городу, — із нашим буде гарний шмат землі. Шкода, що мстиві Ляхи будинки спалили.

Василь, на чужині бідує, — його жінка радо продасть за що-будь, аби чоловікови допомогти.

Порадилися в Америці і американськими грішми, за безцін, купили цілу батьківщину Василя, що за рідну землю проти Ляхів боровся і утікачем — калікою, на чужині скитався.

Нашим „Американцям" написали на пашпорті, що вони „польскей народовосьці" а греко-католицького обряду.

У кілька тижнів заїхали до краю ґаздувати і богатіти на земли, що ще недавно належала до чоловіка, який за рідну землю здоровлє стратив і за ню бурлакою-жебраком став.

Радіють „патріоти" на широкім обійтсю та в Бога тільки просять, щоб милостиві панове Поляки не розвідалися, як то колись на вічах в Америці говорилося, за Україну словами воювалося!...

Нехай гине увесь народ, аби тільки ти, серце жінко тай наші діточки — на світі якось прожили!

* * *

У Вашінґтоні Американець—політик зійшовся з урядником польської амбасади. Він дістав письмо із свого округа, у якім Українці прислали документи в справі Східної Галичини. Ніяк не збентежився Поляк, коли вислухав усьої еремияди про звірства і насилу в Галичині. Тільки усьміхнувся, коли почув докладні статистичні дати про населенє.

„Пане после" — сказав, „намість відповідати на сі всі закиди, я подам тільки оден арґумент: Чому, коли Українцям таке лихо від нас чому, спитаю, така маса Українців виїзджає з Америки назад до Галичини? Тисячі і тисячі зголошень по пашпорти, тисячі уже виїхало — а всі ті тисячі попідписувалися на приналежність до Польщі?!"

Американець замовк і не знав, що відповісти Ляшкови.

Коли рабови в рабстві гаразд, яке діло кому за рабом впоминатися!

Раби і труси нівечать жертву соток тисяч мучеників та героїв. Головну борбу треба звести із раболіпієм між нами самими.

Одиноким оружієм на це поставити на глум великі слова, а піднести високо хотьби і малі діла. —

П.

З ПРИВОДУ ШЛЕСЬКИХ ПОДІЙ.

(Власна кореспонденція „Свободи").

Польська преса всіми силами старається представити шлеські події як вибух народнього обурення проти прилучення промислової частини Шлеска до Німеччини, а властиво проти оставлення тої країни за Німеччиною, котра й зробила її тим, чим вона нині є, одною з найбільш оживлених центрів европейської індустрії.

А між тим з кожною дниною збільшаються докази на те, що це не народ польський на Шлеску робив повстання, щоб захистити себе проти „несправедливого рішення антанти, лиш Франція в порозумінню з Варшавою устроїла нову, що правда дуже коштовну й небезпечну політичну комедію, щоб підставити ногу престіжови анґлійської політики, щоб, коли не повалити Ллойд Джорджа, так хоч новий камінь кинути йому на шляху пацифікації сходу.

Бо, раз булаб порішена дорогою мирного плебісциту справа шлеська, так тим самим шляхом требаб вирішити й східно-галицьке питання, а з тим моментом велике діло уздоровлення сходу поступилоби вперед. Тим самим і престіж Ллойда Джорджа, і симпатії до Анґлії збільшилибися значно і посувались би в напрямі Дніпра й Чорного моря.

Ця перспектива не всміхалася ні Франції, ні Польщі, і обі вони дали знак Корфантому, щоб підняв куртину в гору. Режісерія цеї комедії була наперед добре підготовлена, „повстанці" мали збрую і всякі воєнні „струменти", бо це не були повстанці, а здебільшого перепачковані польські вояки, навіть в уніформах реґулярної армії польської.

Франція числила на традиційну польську вправу в уряджуванню всяких „шопек народових" і на те, що Корфанти мав знамениті зразки в Д'Анунцію (Фюме) і в Желіґовскім (Вильна), — гадала, що комедія вдасться, а тим самим будуть закріплені французські концесії на ¾ нафтових теренів у Східній Галичині, на це може найбільше фінанове шахрайство, яке знає історія европейської економії. (Купують крадене добро!). Польща-ж числила на свої дотеперішні успіхи, на те, що її доси позваляли безкарно грабувати, мордувати і насилувати 10 міліонів українського народу. Коли культурний світ мовчки глядів, як вона загарбувала велитенські простори Східної Галичини й Волині, то чому-ж би не мав махнути рукою на невеличкий шматок Шлеска?

Та не так склалося, як ждалося. Шлеск, не Східна Галичина, а Німець це не український селянин. За ним стоїть побита, покорена, виснажена, а всеж таки велика й високо культурна Німецька держава. Ті злочини, які в нас творилися і про котрі світ довідувався що лиш згодом, не могли на Шлеску діятися безкарно; вони сейчас відбивалися широкою луною по цілому світу і світ приневолений був реаґувати.

До того роззухвалені польські горлорізи не пошанували на шлеску італійських залог, прийшло до справжніх битв, полилась кров, упали трупи і вийшов скандал. З польського комедіянта злетіла маска, здемасковано теж і хитрощі французські. Анґлія мусіла сказати своє рішуче слово, а мусіла зробити це тим більше, що під пресією шлеських подій Німці приняли лондонський диктат і тим самим здобули собі в значній мірі публичну симпатію Анґлії, а мабуть й Америки. Міліони безробітних потрібують миру, потрібують вольного ринку на сході, щоб було де збувати фабричні продукти, а Німеччина, яка, принявши лондонський диктат, приняла тим самим на себе великий тягар, не являється вже для них таким небезпечним конкурентом, як перше. Без помиреної Німеччини нема мира в Европі, це розуміють нині в цілім світі, колиж Німець годиться відбудовувати Европу і працювати мирно та ще значну пайку із свойого крівавого заробітку віддавати в користь своїх побідників, то чомуж не згодитися на це? А тоді, годі гладити по головці Польщу і потурати її руїнницько-галапасним інстинктам, котрі загрожують Европі новими, непередвидженими катаклізмами.

Тому то Ллойд Джордх мусів сказати своє рішуче слово і він сказав його не двозначно. Дав зрозуміти, не тільки Польщі, але й Франції, що для їхнього шовінізму не вільно виставляти на небезпеку світового мира, не вільно тручати Европу в безодню якоїсь, коли не нової війни, так світової революції, анархії, розвалу цього складного будинку, яким являється теперішний політично-культурний світ.

Розуміється, що така відповідь не подобається перш усього Польщі. Польська преса, без огляду на партійну приналежність, накинулася з властивою собі лайкою на Англію і на її політичного представника Ллойда Джорджа і дійшла до цього, що порівнує його з малим Давидом, а польський народ з Ґоліятом.

Ну, щож? — можна робити всілякі порівнання, приміром тріску в ополонці з дреднавтом на филях океану, цуценя зі слоном тощо, але на скільки собі пригадуємо із історії старого завіту, то всеж таки малий Давид забив великого Ґоліята. Воно-б так, льоґічно думаючи, повинно статися і з тим модерним Ґоліятом, за якого має себе Польща.

Це, ясна річ, буде залежати від енерґії Давида.

Коли Анґлія і всі політично думаючі чинники спроможуться тепер на потрібну енерґію і положать запору польській нахабности, так це буде безперечно великий крок на дорозі примирення і обновлення Европи, як ні, то дальше буде в ній варитися, як у казані відьм. Дальше до цього казана кидати-муть кривду людську, сльози, кров і тіло міліонів невинних жертв, а палити-муть під ними брехнею та всілякими дипльоматичними крутійствами, аж поки цей казан не лусне і отруйний вар не потече по цілому світі. Для нас рішення шлеського питання має дуже велике національне значіння.

Побідить у йому розум і справедливість, так цим самим довгі польські пальці дістануть доброго ляпаса і вони не так вже легко відважаться посягати по наше добро, колижби, не дай Боже, Полякам і цим разом позволили поставити на свойому, то сумніву нема, що вони таку саму кумедію, тільки в більших і гірш жостоких формах, устроять у Східній Галичині, щоб її не окупувати, лиш анектувати. Плян готовий, режісером являється Івашкевич, він жде лиш на відповідний сиґнал, — а Галицькі Українці стоять безборонні і безсильні, видані на ласку й неласку отсеї небезпечної історичної гри.

Федір Луговий.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЄНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1922 РІК.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бізнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенє до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; місце на послідній стороні окладинки $50.00. Хто хотів би в своїм оголошеню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовленя такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошене буде о стільки дорозше коштувати, скільки винесе кошт виготовленя з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15 липня б. р. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1922 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15 липня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи", на суму $6.00. Сі гроші ужиється на покритє коштів виготовленя з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані!

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Сей лист писаний до Марії Несторович в Честер, Па.).

Йозефів, дня 25. IV. 1921.

Найдорозша Сестро!

Передовсім довідуюся о Твоїм здоровлю і поводженню. Я здоров, тільки поводженнє моє зле, бо не находжуся в дома, в ріднім краю, а валяюся по чужім краю в таборах, яко положений за нашу українську справу. Тепер знаходжуся на Чехах. З дому я вийшов до боротьби з Поляками ще в жовтни 1918 року і від того часу не був в дома тай не знаю, які там зміни тепер зайшли.

Я служу при війську вже 13-тий рік і пережив війну світову від 1/VII. 1914 р. до 30/IX. 1918 р., а від 1/X. 1918 р. дотепер я є у війні проти Поляків та большевиків. Я думав що поукінченню війни буду мати якийсь кавалок хліба. Однак инакше сталося... Тепер я вже і зістарився при війську, а нічого в руках певного не маю. Хотяй укінчив 8 кляс ґімназіяльних і здав матуру та маю право на всякі далші студії, однак з дому не можу одержати тепер ніякої помочі, бо Поляки не дозволяють. Тому прошу Тебе, дорога Сестро, будь так добра і пришли мені хоч 20 долярів, аби я міг убратися, бо майже голий, аби я міг виїхати до Відня, або до Праги, на дальшу науку, а я Тобі цю суму віддам. Наколи я міг би діставати гроші з дому, то я не потребував би від нікого жебрати, бо я маю свою зложену готівку 16.000 К., лиш ніяким чином не можу дістати підмоги з дому, а сидіти в таборі — шкода мені тратити час, бо не знаємо, як довго ще треба буде сидіти на чужині, а літа скоро минають. А Ти не думай, що я сиджу тут на чужині з розкоші. Ні, се мій обовязок! Того вимагає український нарід, котрий стогне під польським ярмом в Ґаличині, а котрий звернув свої очи на то військо, яке є по таборах на Чехах в силі 50.000. Се військо є тепер наге і голодне, але чекає тої хвилі, коли буржуазна Польща провалиться. А вона певно провалиться. Я перепрашаю, що так отверто прошу Тебе о грошеву поміч, але роблю се тому, що біда страшно докучає, а найгірше, що нема в що убратися. Знаю я добре, що і в Америці нема меду, але думаю, що там хоч трохи лучше жити, бо ми є тпеер в полоні; заледви дають нам їсти, і то в дома свині лучше їдять. А платять денно по 50 сотиків (давні гелєри), так що не вистарчає навіть на прачку. І таку „суму" дістає і старшина і стрілець, так що трудно вижити і видержати до кінця.

Я ніколи таких часів не сподівався, щоби я такого дожив і сьогодня жебрав милостині. Однак я беру собі це за честь, бо твердо вірю, що Україна свобідна мусить бути, що не буде пана на нашій землі, а буде тільки український народ, котрий стогне під польським та большевицьким ярмом.

Подумай, що з нашого села майже тільки я сам служу, а инші є в дома і служать Ляхам, нашим вічним ворогам, котрі наш народ мучать по тюрмах та бють без милосердя.

Тому, дорога Сестричко, думаю, що не відмовиш мені помочі. Я не хочу аби Ти мені дарувала; я маю надію, що Ти і я вернемо на родину і тоді розрахуємося — я Тобі віддам усьо з подякою. Коли би однак я згинув, то ще батько, або брат чи сестра Тобі віддасть, а як не Тобі, то я напишу батькови, щоби віддав Твоїй мамі. Я чув, що Твій батько а мій стрик вертає до дому, то я хотів би його ще побачити. Коли буде вертати, то по дорозі просивбим, щоби вступив до мене, бо я в неволі сиджу. І хотівбим дещо переказати до дому. Маю надію, що не відмовиш мені своєї помочі. Коли би Ти сама не могла мені ніяк помогти, то принайменьше подай мені адресу від українського товариства, яке є в Америці й уділяє помочі всім Українцям. Я мусів би звернутися до них, аби в дечім помогли. Але я все таки сподіваюся, що моїх 5 сестер в Америці не дадуть мені загинути на чужині; чей же я думаю Вам колись винагородити.

Я хочу кінчити університет, правдоподібно на доктора, однак се буде залежати від того, яку буду міг одержувати від часу до часу поміч. Можливо, що границі отворять з Галичини і я дістану підмогу з дому, але покищо не можу нічого дістати, тому прошу ще раз, не відмовити мені помочі і прислати тих кілька долярів, аби я міг принаймі убратися і виїхати на науку до Відня.

Прошу відписати і написати, як ви там задивляєтеся на нашу справу. Прошу дещо написати із своєї сторони, а я пізнійше напишу більше про своє життє та про все те, що я переживав.

Здоровлю і цілую сердечно Тебе, Стрика, і всі Сестри, а також усіх знайомих і желаю Вам усім щасливого повороту до рідного краю, але не до такого як тепер, лише до правдивої Неньки-України, вільної від всіх наїзників Поляків та московських большевиків. Вірте твердо, що нас тут є пятьдесять тисяч українського війська котре мусить одержати свою Україну! Воно не надармо сидить по чужих таборах; воно мусить чогось дочекатися! Ми тут зносимо всякі недостатки, однак маємо тверду і непохитну віру в слушність нашої справи. Тому напоминаю вас всіх, а передовсім звертаюся до мущин: **Орґанізуйтеся і протестуйте перед англійським світом, що ви нехочете ніякого правительства, як тільки українського,** бо можливо, що там буде також аґітація, щоби ми лучилися або до Поляків, або до большевиків. Щодо большевиків то я вам пізнійше про них напишу, бо я дуже добре їх знаю, бо в них служив через 5 місяців і мав вже тої служби досить... Не так дійсно є, як вас інформують...

На тім кінчу і здоровлю сердечно ще раз всіх кревних і знайомих і желаю вам щасливого повороту на родину. Прошу відписати! Гаразд!

Ілько Несторович.

Адреса: Ilko Nestorowyc,
Ukrajinskyj Tabor „B",
2. Rota v Josefove,
Cesko-Slov. Respublica.

—o—

(Сей лист писаний до одного Українця в стейті Род Айленд. Дата листу: 1. мая 1921. На бажаннє інтересованих усі імена і назви пропускаємо).

Дорогий Брате! Нам тут живеться так як капусті під каменем. Школи в нас нема, бо вона зовсім знищена; гарматні кулі розбили її на прах. Тепер діти вчаться у винайсмленій хаті. Вчать лише по польськи, а по українськи нічого і з тої причини ніхто з наших не хоче посилати своїх дітий до такої школи. Поляки над нами страшенно знущаються; вони хочуть, аби ми пристали на польське, але того ніколи не було і не буде! Морґ поля коштує у нас 150 американських долярів, або 120.000 польських марок, бо один доляр несе тепер 800 марок. Тут така біда, що люди ходять в мішках, але вже й мішків не стає. Я написав би щонебудь більше, але не годен...

(Автор сього листу служив при українській армії і боронив рідний край до останку, аж поки наші вояки не перейшли за Збруч. На Великій Україні він бився з большевиками під Одесою і там занедужав на тиф. По видужанню повернувся до свого рідного села в Галичині, де його господарство спалили Поляки з пімсти за його український патріотизм. У згаданому селі є 600 нумерів: 565 українських, а 35 латинських).

ПОКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ.

Земляки-Українці!

Коли маєте якунебудь друкарську роботу, наприклад: друкованнє статута, колекторських чи платничих книжочок, дальше — оповісток, програмів і тикетів на пікнік, баль, представленнє чи концерт, або бізнесових карток, наголовків на листових паперах і ковертах, та ін. подібних, а нема у Вашім плейзі української друкарні, то не йдіть з тою роботою до польських, жидівських, чи яких там инших чужинецьких друкарень, де нашої мови ні письма не знають поправно, — але пришліть сю роботу до **Друкарні У. Н. Союза.** Тим не лиш сповните народній обовязок, бо піддержите рідний бізнес в Америці, але ще й скористаєте, бо Друкарня У. Н. Союза виконає Вам роботу поправно, як найкраще і певно таньше, як кожда инша.

А вже кождий відділ У. Н. Союза чи й поодинокий член тоїж орґанізації то не сміє забути, що є Друкарня У. Н. Сомза, і що йому слідно йти зі всіма друкарськими роботами лише до тої (його власної) Друкарні.

В справах Книгарні і Друкарні пишіть до Ню Йорку на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York City.

або до Джерзи Ситі, на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

З поважаннєм

Андрій Савка, завідатель в Джерзи Ситі.
Дмитро Андрейко, завідатель в Ню Йорку.

НЕДОГОВОРЕНА КАЗКА

В СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Написав О.

Було собі село*), а в йому жили ріжні люде.

Були ґазди, халупники, робітники, крамарі, ремісники.

Між ґаздами жила одна вдова Тереса.**)

Вона ріжнилася від инших господарів тим, що коли у других були свої діти і разом по ґаздівствах робили, то у неї було лише двох синів: старший Рудольф, гуляка і нероба, і молодший Ганс, дурноватий. Вона мусіла робити всьо наймитами. А тих наймитів було аж вісім: Іштван, Вацлав, Войтек, Макаран, Ілеску, Сава, Славка і Галина***).

З тою Галиною то була ціла історія. То була сирота по богатих родичах, котрі лишили для неї знатне майно. Пані Тереса забрала її до себе на вихованнє і на службу. Зразу трохи нею опікувалась, подарувала свій старий кафтаник, спідницю, латану сорочку і також черевики. Галина була невибаглива і дуже зраділа тими дарунками, цілувала паню Тересу в руку і служила їй вірно. За те Тереса заґарбала її ціле майно і брала з його всі зиски. Ніхто тому не дивувався, бо так робили всі опікуни богатих малолітних.

Гали була гарна дівчина, здорова і кріпка.

Галині трафилась нагода показати щирість і вірність пані Тересі.

Якось раз Іштван чогось розсердився і давай паню лаяти а опісля і бити. Пані в крик. Прикликала всю челядь і кричить: ратуйте! Ба, до Іштвана прилучився і Войтек. За панею станули другі слуги з виїмкою Вацлава, котрий поїхав в поле і не хотів мішатися в авантуру. Між оборонцями пані станула Галина з вилами.

Але таки Іштвана і Войтка поборoти не могли. І хто зна, що булоби сталося, колиб не прийшов на поміч оден з сусідів*) з своїми парубками і так збили Іштвана і Войтка, що аж ну!

Пані Тереса відітхнула свобіднійше, прикликала до покою своїх вірних слуг, що за нею постояли, почастувала горівкою і медівником, подякувала, похвалила і казала йти до роботи.

Але Іштвана і Войтка таки налякалася.

— Що з того, що вони добре вибиті, полежать собі руський місяць? А що буде, як вони подужають і знову стануть битися? Хто зна, чи сусід прийде знову помагати, бо я не конче гарно йому подякувала. Треба тих двох ґільтаїв задобрити конечно, а бодай Іштвана.

І вона зробила Іштвана зразу гуменним, а опісля й економом, та віддала йому під руку наймитів: Ілеска, Саву і Славку.

— То ви, пані, так нам за нашу вірність платите?

— Годі, мої кохані. Ви знаєте, як я вас дуже люблю, та того Іштвана треба конечно задобрити, бо він для мене небезпечний. А коли мене хоть крихітку любите, то покоріться, терпіть і слухайте його.

Слуги подякували пані і, хоч маркотні, пішли робити.

Служби покинути вони не могли, бо пані Тереса такий собі склала правильник для служби, що як би котрий хотів службу покинути, то можна було його повісити.

Хотіла пані і з Войтком якось поладнати, аж він сам у неї явився.

— Прошу пані, Іштвана ви нагородили і вивисшили, а що мені буде? Хиба мені при тій бійці не помняли боків? Чи я гірший від Іштвана?

— Я і о тобі думала. Скажи-ж чого ти хочеш?

— Мене зробіть хоч гуменним і відступіть мені Галинину хату. Я її упорядкую і там мешкати буду. Ся хата у моїм сусідстві і мені це наручно.

— Добре, бери, але щоби ти над дівчиною не знущався, як тобі буде робити, щоби ти їй не випоминав і не мстився за те, що вона при тій бійці (пані погрозила Войткови пальцем) кілька разів тебе вилами потягла.

— Я чоловік гоноровий, провини і обиди забуваю і нічого такого не зроблю, що не годилось би з моїм гонором.

— Ну добре, бери Галинину хату, а мені служи вірно.

— Пані! — каже Войтек — при тобі стою і стояти хочу во віки віков...

Пані Тереса навіть не питала Галини, чи вона з тим згідна. По що? Вона і малолітна і дурча і не зрозуміє, що для неї добре.

Войтек зараз розпорядився в хаті Галини, як у своїй власній. Повикидав дещо, дещо позаносив до своєї хати, поприносив своє і так хату засмітив, запаскудив, що аж посторонні ґазди сміялися.

Галина зачала кричати, перечитись, сваритися, та то нічого не помагало. Войтек її висварив, виганьбив та грозив, що її викине на вулицю, як не перестане пащекувати.

Пішла Галина до пані пожалуватись.

— Так і так, каже, я вже далі не видержу. — Скаржиться і дрібні сльози утирає подертою фартушиною.

— За що така кара на мене? За мою вірність, що я при тій бійці за вас станула і мою голову на побої наражувала, то тепер така мені заплата?

— Щож робити, моя дитино? Я тебе страх люблю, але, бачиш, Войтек хлоп, а ти дівчина і я з його більше користи маю як з тебе. До того ще я його боюся і мушу його задобрити. Та коли ти мене любиш, то будеш сидіти тихо і коритися, а я про тебе не забуду. Ось зараз подарую тобі мої старі панчохи. Вони ще цілком добрі, лише треба на пяті і на пальцях залатати.

Галина подякувала, поцілувала паню в руку, обтерла сльози і пішла до роботи.

А пані Тереса думала собі так:

— Якось у сусідів ґаздів инакше як у мене. Там свої діти і господарство якось іде. А мої сини ледачі. Оден гуляка і нероба, жив би з того, що хто дасть, а другий дурний. Так воно довго не може бути. Ще чого доброго, як мої слуги змовляться, погодяться, тай мене покинуть і ціле господарство розлетиться, що і мій правильник не поможе, бо оден другого не схоче вішати. Та треба так зробити, щоби вони ніколи не погодились, усе сварились, а до мене приходили на скаргу.

Вона стала одного по другім кликати до себе і каже:

— Як там тобі живеться у мене, мій любий?

— Погано, прошу пані. З Іштваном не можна витримати. Знущається, бє, нема нам ні неділі ні свята...

— Я йому не кажу того робити. У мене всі слуги рівні; так говорить мій правильник. Як тобі докучає, то бери ціпа тай по плечах. Тільки ти з другими не приятелюй надто, бо вони у мене жалувалися і вигорювали, що ти мене окрадаєш...

— Побий мене божа сила, коли це правда. Я служу вірно і щиро.

— Я це знаю і тому тобі так говорю. Я знаю, що Іштван злодій...

Так говорила всім, що приходили жалуватися, а вони — кожде про себе думали собі:

— От всі кажуть, що наша пані недобра і про своїх слуг не дбає. А то людина, що хоч до рани прикладай.

Якось незадовго Іштван став чіпатися то одного то другого, а тоді кождий до його з писком:

— А ти що за оден? Не такий слуга у тоїсамої пані, що й ми? Хочеш може ціпом що обірвати? Я готовий.

Іштван такого не сподівався і налякався таки за свою шкіру. Він зараз до пані з жалобою на непокірливість.

А пані каже:

— А який ти економ? А канчука не маєш? Заклич одного, другого до канцелярії, а випери так, щоб руський місяць попамятав.

І він так робив, поки всьо не спокірніло, не успокоїлось.

Аж тут приходить і Галина зі скаргою на Войтка.

— Так і так, каже, я вже не видержу. Він мені жити не дає, а хату так засмітив — гірше хліва.

— А ти не маєш рук? Бери кочергу, та по голові шельму. Той Войтко з своїми претенсіями то вже мені боком лізе. Ти подумай! Недавно якось приходив до мене і хотів мене сватати...

— А ласкава пані що на те?

— Я його висміяла і сказала, що його місце в кухни, а не в покоях — марш! Мені самій вже не подобається те, що він з тобою виробляє. Колись-то приходить і шепче мені, що ти з парубками від нашого сусіда заходиш собі і подарунки від них приймаєш...

— А бодай йому очи повилазили! Хиба я не знаю, які то ґільтаї у нашого сусіда за рікою? Їм моє майно подобалось, не я...

— Ти розумна дівчина і мені щира. Я тебе дуже люблю. Бери кочергу і бий, а коли би що до чого прийшло, то я за тебе постою... А тепер, моя люба Галино, піди до моєї покоївки Параньки; вона тобі дасть мою стару хустину. Вона вже знає котру. Хустина цілком добра, йно що діра на середині випалена. Але як її старанно залатаєш, то ще довго будеш її носити...

Галина знову подякувала пані, як все робила, поцілувала в руку.

Взяла хустину, знайшла кусок якогось лашка, сіла на приспу і латає.

— От яка наша пані добра. Говорили, що вона то з Іштваном то з Войтком заходиться, а то суща неправда...

Надійшов якраз Войтек:

— А ти, свине, не маєш иншої роботи, тільки з латаннєм возишся? Зараз мене рушай до огорода петрушку полоти...

— Ах ти, слинавий, марш мені з очей!

Вона хопила в руки кочергу, що її кухарка винесла загасити, бо занялася, тай за Войтком.

Войтек втік та прямо до пані зі скаргою:

— Той мудьо грозить мені кочергою, мені, шляхтичеви з діда-прадіда.

А пані каже:

— Ти сам тому винуватий, що дівку так розпустив. Коли я віддала її тобі під руку, то треба її було добре виекзерцирувати. Вона робиться зухвала. Я сама бачила, як колись-то вона тобі за плечима язик показувала...

— Що-ж мені робити?

— Питаєш що? Ти її наставником. Возьми прута і добре вибий. А коли вона буде дуже пащекувати, то я приклaчу инших моїх слуг, щоби її навчили морес.

І таке йшло на ґаздівстві пані Тереси дуже довго. Наймити між собою сварилися, скакали собі до очей, доносили одні на других перед панею, а пані сміялася в кулак, юдила одних проти других і панувала...

Аж прийшло на це село велике нещастє*).

Ґазди чогось посварилися, узброїли одні своїх синів а пані Тереса наймитів і давай битися. Билися так довго і розбивали собі лоби. Потому зірвалася велика буря. Вихор вивертав хати, зривав дахи, а потому прийшла пошесть на людей і на худобу. Не було кому в полі робити. Старий війт**) втік з села, не було кому скликати ради, щоб нові вибори перевести і настав голод і великий непорядок.

Тоді війтом оголосив себе заможний ґазда Іван Бул***), а своїм заступником зробив Юрка Когута****).

Іван Бул найменче потерпів від того нещастя. Будинки остали цілі, а він лише кілька синяків мав на плечах.

Юрко Когут потерпів більше, бо йому рознесло клуню і стодільчину, а йому переломили лише два ребра.

Вони оба себе взаїмно ратували.

Вони оба стали порядкувати так, як їм треба було.

Прирадили у старого війта цілий ґрунт забрати, та сини наробили крику і не дали.

Найгірше на тім вийшла пані Тереса. Їй розкинув вихор усі будинки. Її саму добре побили, а що вже стара була і в своїй молодости набавилася якоїсь поганої хороби, то тепер почула, що їй остання приходить година.

Вона почула себе великою грішницею, питала за ксьондзом, щоби прийшов „з паном Богом" — висповідалася примірно, ксьондз зробив елеепомазаніє...

Тоді вона прикликала своїх всіх слуг і каже слабим голосом:

— Я буду вмирати.

Та це на нікого не зробило враження...

Усі подумали собі: „вже крайний час".

Пані говорила далі:

— Я була для вас справедлива і любила всіх однаково, нікому з вас я не зробила кривди. Тепер хочу вас за вашу вірну службу винагородити.

— Отже я зношу свій службовий правильник і вас всіх зі служби звільняю. Розділіть по правді і справедливости, так як ви того від мене навчились, всьо моє майно, для моїх ледачих синів відділіть рівну пайку і йдіть до своїх хат жити, як вам буде краще...

По тих словах вона зараз вмерла. Справили їй марненький похоронець, відбули слуги „послідноє цілованіє" і розійшлися кождий до своєї хати.

Пішла і Галина до своєї хатини, та придивившись їй, аж за голову вхопилась...

На хаті не було даху, вікна повибивані, двері поломані, по стодільчині ні сліду, а стеля затікає. В хаті розвалена піч і цілі купи сміття. Одним словом: руїна.

— Буде-ж тут праці, буде... та слава Богу, що я вже вільна і Войтек не буде надімною старшувати.

Взяла лопату і стала викидати сміттє.

Аж тут влітає до хати Войтек. Такий сердитий, аж задихався.

— А ти, зателепана, що тут робиш?

— Якто що? хиба то не мого батька хата?

— Неправда, каже, і розсівся на лавці мов який грабя — насамперед ти батька ніколи не мала.

— Ти клапоухий! Марш відси, бо лопатою по лобі дам. Як смієш мою маму зневажати!...

— Послухай, дівко, і не будь дурна. Може ти і мала батька, але то була така історія: Мій прапрадід оженився з твоєю прабабкою по мамі і ту посілість дістав в посагу. Опісля вона перейшла на мою бабу, а коли її „злітацували", то вона допалась пані Тересі. Тепер пані Тереса вмерла, а посілість приходить на мене...

— Яким правом? Пані Тереса відпродала ту посілість мому батькови...

(Далі буде).

*) Европа.
**) Австрія.
***) Мадяри, Чехи, Поляки, Італійці, Румуни, Серби, Хорвати і Українці.

*) Росія в р. 1846 чи 1848.

*) Світова війна в р. 1914.
**) Вільгельм німецький.
***) Англія.
****) Франція.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться о 7-мій годині вечером в суботу, 11. червня в гали під ч. 83 Лівінгтон стр. На порядку нарад: справозданнє комітету і справозданнє контрольної комісії. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Ю. Шевчук, предс.; А. Дронжевський, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 243, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться о 7-мій годині вечером в суботу 11. червня, в гали Т. Кіяновського під ч. 12057 С. Голстед стр. Контрольна комісія має здати піврічний звіт. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Е. Парійчук, предс.; С. Микитюк, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. Николая, від. 276, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 12. червня, в гали церковній під ч. 6 Мелроз Аве. На порядку нарад справозданнє контролі і ухваленнє пікніку. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт.—С. Ліщина, предс.; М. Фук, секр.

ЙОРКВІЛ, О. Бр. св. Стефана, від. 77, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться о 1-шій годині пополудни в неділю, 12. червня, в гали майнерській. Кождий член має заплатити свої залеглости. Є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — С. Маличівський, пр.; В. Кабан, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться о год. 7.30 веч. в четвер, 9. червня, в гали Просвітного Кружка під ч. 337 Ремінгтон стр. На порядку нарад справа будови Укр. Народного Дому і справа пікніку, що має відбутися 19. червня. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Д. Братусь, предс.; В. Ґурянський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. червня, о годині 1-шій пополудни, в Укр. Нар. Домі, Вест 14. ул. Проситься членів явитися на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $1.50. — Уряд.

ВЕСТ ЕНД, ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. Пресв. Богородиці, від. 258, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 12. червня, в гали Н. Афтанаса, під ч. 73 Індепенденс стр. Кождий член мусить вирівнати свої довги. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — П. Кріль, предс.; А. Деркач, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 53, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться о 7-мій годині вечером в неділю, 12. червня, в гали Українського Народ. Дому, ріг Бінґгем і 11-тої ул. С. С. На порядку нарад піврічне справозданнє та полагодженне справи Н. Штирки. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Г. Шабатура, предс.; П. Шпікула, секр.

ДЕРБИ, КОНН. Тов. „Запорожська Січ", від. 23, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 12. червня, в гали під ч. 139 Мейн стріт. На порядку нарад є важні справи. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Г. Князевич, заст. предс.; Д. Неторюк, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. „Рогатинщина", від. 396, подає до відома, що піврічний мітінг відбудеться 11. червня, о годині 7.30 вечер, під числом 2112 Тустин ул. в товариша А. Гука. Проситься всіх членів, аби прибули на той мітінг, бо є важні справи до полагодження. — Т. Куруна, предс.; І. Катиринюк, секр.

САМОСУД.

(З волинських гараздів).

(Докінченнє).

— С... сину!... Коні красти?... Ні, не діждеш!...

Злодій ледве що стогне, боляче здрігається пошарпане, розбите тіло...

— Братці, годі! Буде вже його!... Він конає!... — скрикнув Максим.

Смерть дивиться злодієві в очі, а вони ще бють і бють.

— Ще його, ще!... — кричить розлютований і сонний Степан.

— Годі, годі! — сказали враз і опустили руки.

Стояли тихо чорною купкою, як перед бурею вівці.

Враз усім стало страшно.

Максим нахилися над злодієм, довго прислухався до його дихання, а потім схопився, неначе він щось побачив страшне, пекельне, або наступив гадюку. Обвів усіх непритомними очима і сказав:

— Ах, що ми наробили- Хоч він і злодій, а не треба було так. Всеж таки чоловік...

Що таке? Хіба?...

— Вмер, он що!... Ще питаються...

Загомоніли всі разом:

— Ну щож, собаці — собача смерть... Так і надопиті комісарові скажем. Коні крав. Зловили...

— От і смерть... Провчити тільки хтіли. Ніхтож не винен, що він так скоро вмер... Ніхто не винен...

— Всі бачили, бо своя кривда...

Не йшли вже до коней, ніхто вже не думав про сон і про завтрішню роботу. Всі стояли на однім місці, радились і сварилися.

Засіріло в полі, надходив ранок, і як стало видно настільки, що можна було розглядіти чоловіка, вони надхилились над трупом.

Той лежав страшний, окровавлений, голова розбита, білів оголений кусок черепа, рот широко відчинений з повибиваними зубами, одного ока не було.

Вся його пірвана свитина була в крові.

— Та цеж вдовиці Олени синок Ярема!.. От це то так... — сказали ризом де кілько голосів. — Не дурнож він по хвабриках швендяв... Але коней не крав... Щож це з ним таке сталося?...

— Ну, що вже сталося, то так вже й буде! Тепер про себе подумаймо, що ми на суді скажем?... Чоловікаж убили, а не скотину..., — сказав Максим.

Замовкли знов на мить, а через хвилину загомоніли разом:

А може й суда ніякого не буде?... Щож з того, що ми його вбили?... Всяково ще можна сказати, аби тільки згода між нами була...

— Скажем так, що зловили коло коней, так провчити хтіли... Всі били... Гуртом били і ніхто не винен, бо своя кривда...

Настав ранок, прояснювалось небо, зза лісу вигринуло червоне сонце. В горі, під небом, защебетав жайворін, весняний день мав бути гарним і... веселим...

Клим Поліщук.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний складаю стократну серденну подяку нашому найліпшому батькови, У. Н. Союзови, а також само його Урядникам, за виплаченнє мені на дві рати з фонду убогих $150: перший раз $100, а тепер $50. Притім взиваю всіх Українців по всіх закутинах Америки, а особливо Вас, майнери: Вступайте під покров нашого найліпшого батька, У. Н. Союза, бо в чорній годині ніхто другий не заслонить Вас так, як наш батько, У. Н. Союз. Ніхто з нас не знає днини ні години, що з ним може статися, отже: стереженого Бог стереже. Я робив більше ніж 5 літ в майні і нічого мені злого не лучилось, як кажуть: і палець не заболів. Аж коли я пішов до майни 24. цвітня 1919 р. і хотів стягнути камінь, котрий вже трохи був відвис, сей камінь якраз тоді упав і зарвав мене в самі крижі; поломав мені обі ноги і побив сильно крижі. Добули мене зпід того каменя, вивезли з майни на-пів мертвого і завезли до майнерського шпиталю у Фейрмонт, В. Ва. Там я пролежав 14 місяців, а від лежання тіло мені повигнивало. Та коли мені троха поліпшало, що сам міг перевернутися, забрала мене моя жінка до дому. В дома перележав 7 місяців, та до здоровля дуже мало прийшов. Лівою ногою міг троха ворушити, а правою цілком нічого, тай дуже права нога стоншала. Так мені люди радили, щоби я поїхав до другого шпиталю, що я і зробив, поїхавши до шпиталю в Балтімор, Мд. Там зробили мені операцію на крижах, але і се нічого не помогло; моя нога висхла цілком і я не маю у ній ніякої влади. Гроші, які були, розминулися скоро, а тепер приходиться тяжко жити. Я ще молодий, бо доперва 27 літ життя, а вже нездібний до праці до самої смерти. Та хто в так чорній годині, в якій я тепер знаходжуся, заслонить мене? Певно ніхто другий, як тільки наш батько, У. Н. Союз. Також стократну подяку складаю нашому Товариству за виплаченнє мені з місцевої каси $150 яко хоробну підпору. — **Іван Борис**, член 26 відділу У. Н. Союза.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Н. Н. — Анонімних дописий ми ніколи не містимо. На баженнє дописувателів наша Редакція задержує їх імена в тайні, алеж вона мусить знати, хто був автором дотичної дописи.

М. С., Клівленд, О. — Як доти́жня пришлете нам своє повне імя і називско та Вашу адресу (для нашої відомости), то ми Вашу допись помістимо.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

NEW YORK, N. Y.

Українські Музичні Товариства: **ім. О. Нижанковського в Джерзи Сіти, й ім. М. Лисенка в Нюарку,** устроюють **ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ І БАЛЬ в суботу, дня 11. червня 1921 р.** в салі Українського Народного Дому, 217-219 Е. 6-та улиця в Ню Йорку. Початок точно о год. 8-ій вечером. Вступ 75 цнт.

Родимці! Прийдіть громадно на заповіджений висше концерт і баль, та тим способом дайте охочим людям спромогу розвивати сі два музичні товариства. 30,2,4

Позаяк за спеціяльним дозволом галя балева може бути ужита до 2-ої години в ночи, присутні гості будуть мати вельми добру нагоду погуляти весело при звуках звісної, милої і великої банди зложеної з 40 музикантів, яка певно добре вивяжеться, бо вона остає під школою і управою п. М. Едельмана.

BUFFALO, N. Y.

Заходом **Тов. „Українська Січ"** відограється перший раз в Америці в **неділю, 12-го червня с. р.** в гали Укр. Дому, 29 Clemo Street, Buffalo, N. Y., драматична штука на чотири дії **МІЖ ДВОХ СИЛ,** образ з українського життя на Великій Україні в 1918 р. Початок о годині 6-ій пополудни. Вступ 50 центів. Дорогі Родимці! Хто хоче побачити дійсну боротьбу українських селян і робітників з московськими наїзниками, то хай прийде на це представленнє, яке є твором В. Винниченка, найбільшого українського письменника.

32 КОМІТЕТ.

ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Ветерани американської армії, котрі служили і були у світовій війні, а не одержали ще призначених для них бонусів як $60-вий державний бонус додатку до їх подорожи або коли загубили свої папери звільняючі їх від військової служби, можуть дістати поміч зголосившися до офісу під ч. 77 Sussex St., Jersey City, N. J. між 5-ою а 7.30 год. вечером. Справи виготовлення потрібних документів як лікарські свідоцтва і тотожність аплікантів будуть полагоджуватись осібно і мусять бути стверджені нотарем. Се бюро дістане також для ветеранів медалі заслуги і відзнаки їх військової служби. Зголошуючіся мусять постаратися о двох свідків. Батьки, матери і жінки поляглих мусять предложити свої документи і двох свідків. 32

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщення, за більше разів дається відповідний опуст. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.

Глядає в важній справі свого шваґра **МИРОНА КОЛІБАБЧУКА,** наддніпрянця, виїхав до Америки в 1914 р. з Подільської ґубернії. **JAKIV DEMCZUK,** з тої самої ґуб., czs. posadkova strzelnice v Travczickom lese, poczta Hrobce u Rondnice, Czecho-Slovakie, Europe. 32-33

ПОТРЕБА Українців — 2000 кравців, 500 шевців, 800 ковалів і 25,000 ріжного рода ремісників. Зголосіться до: UNIVERSAL INDUSTRIAL DISTRIBUTING CORPORATION, 332 E. 14th St., New York, N. Y. 31-36

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з теноровим голосом, розуміє провадити хор з великим успіхом, школу дітий, уряджувати театральні вистави і все проче що входить в обсяг дяківства. Місце можу обняти сейчас. Ласкаві зголошення слати: PETER TURIANSKY, 350 W. Sixth St., Elmira, N. Y. 31-2

КАТАЛЬОҐ машин дописання і других забавних річий можете отримати за присланнєм 2 цнт. марки. Пишіть до: THE UN-IN-DI-CO., P. O. Box 36, Madison Square, New York, N. Y. 31-42

НА ПРОДАЖ ФАРМА 100 АКРІВ, найліпшої землі, новий дім з 12 кімнат, стодоли і другі забудовання; 8 коров, 2 коні, 10 курий, всяка машинерія; одна миля від міста і стації. Ціна $4500, половина готівки. Є ще другі малі і великі фарми недалеко Ню Йорку. Навідайтесь до: MR. ROSEN & GRUNES, 99 E. Broadway, New York City. Пишіть по анґлійськи. 30--

УКРАЇНСЬКА КОРПОРАЦІЯ потребує молодої женщини, котра могла би **провадити книговодство** і яка знає анґлійську і українську мову. Голоситись на адресу: GENERAL STORE CO., P. O. Box 134, Mahanoy Plane, Pa. 32-35

$1200 ГОТІВКОЮ потреба щоби купити трифамілійний дім в Джерзи Сіти. 5 цнт. до Ню Йорку, кілька мінут до тунелевої стації на Суміт евені. Загальна ціна около $4000, з чого решта остає на дуже догідних морґечах. Рент приносить стілько що дає найменьше 15% від вложеного капіталу а дім знаходиться в такій дільниці, де сама льота протягом кількох наступних літ може бути стілько варта як тепер за проперти жадається. Причина продажи: Властитель живе поза містом і не може так доглянути як належить. Інтересовані зволять писати на адресу: „ПРОДАЖА", c|o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 32-37

ФАРМИ В НЮ ДЖЕРЗИ, НЮ ЙОРК І КОНЕКТІКОТ.

1) Фарма 200 акрів, дім з 12 кімнат, другий з 9 кімнат, 2 стодоли, курники і другі забудовання, великий сад, річка, 15 коров, 4 ялівки, 1 бик, 3 коні, 200 кур, вози і машини; 1½ милі до міста. Ціна $6000, готівки $2500.

2) Фарма 125 акрів, дім з 8 кімнат і другі забудовання, великий сад, 10 коров, 2 ялівки, 1 бик, 2 коні, 4 свині, 100 кур. Ціна $4200, готівки $1600.

Приходіть або пишіть до українських аґентів: 32-35

PISARKO & POKUTNY,
406 E. 5th St., New York City.

ФАРМИ!

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

Вдова спродасть 106 акрову фарму з добрими будинками, грунт в добрім положенню; 50 акрів орної землі, 30 акрів грубого ліса, котрий придатний на матеріял, вартости $2000; решта пасовиско. Фарма обсіяна; є 5 коров, 3 ялівки, 2 телят, 3 безроги, 2 коні і лошак; є і знаряди рільничі. Ціна за все разом $4.800.00, вплати потрібно $2.300.00, решта довгу на сплати річні по $100 і 5% процент. По близші пояснення пишіть або приїдьте до: 30-3

А. КОЗАКЕВИЧ,
Box 168, Oswego Co., Parish, N. Y.

РІЖНОРОДНІ ФАРМИ В НЮ ЙОРКУ, НЮ ДЖЕРЗИ І ОКОЛИЦИ.

Фарма 85 акрів, дім на 8 кімнат, 5 коров, 2 коні, кури, машинерія. Ціна $3.000.00, готівкою $1.000.00.

Фарма 385 акрів, 2 доми, стодола, лоти на другі будинки, 35 коров, 5 коний, свині, кури, качки, гуси, машинерія. Ціна $12.000.00, готівкою $5.000.00.

В справі повисших і других фарм прошу голоситись особисто:

Mr. NATHAN BAKST,
28 Canal Street, New York, N. Y.
Tel. Orchard 3125.
На листи не відповідаємо.

НА ПРОДАЖ ФАРМА 123 АКРІВ, в тім 67 управної, рівної, чорної землі, богато дерева, 240 овочевих дерев, дім з 16 кімнат, частинно умебльований, 2 стодоли, 4 курники, 1 гардж, 3 другі забудовання; всьо в добрім стані; також 9 коров, 4 коні, 1 теля; всяка машинерія фармерська; вози, повозки, упряжа; вівці, кури. Школа і склепи близько фарми; 5½ милі до міста, при стейтовій дорозі. Ціна за всьо $4500, готівки $2500, решта на легкі сплати. Пишіть по анґлійськи: MRS. J. MEISLER, Box 55, Waurégan, Conn. 31-35

ДАРОМ ФАРМИ НЕ ДАЮТЬ ЛИШЕ ТАНО ПРОДАЮТЬ.

Хто думає купити добру землю, близько фабричного міста, то удайтеся до мене, як до робітника, а я кождому подам інформацію як купити фарму просто від фармера. Я тут знаю около 15 фарм, котрі є до спродання. Є менші і більші, яких хто жадає.

1) Фарма 117 акрів, доброї землі, 30 акрів грубого ліса, будинки, 14 коров, 8 ялівок, 4 коні, 15 свиний, 150 курий. Фарма добре засіяна як озиминою так і яриною. Всі знаряди фармерські. Ціна фарми $6000, жадаєсь $4000 згори а решта на легкі сплати.

2) Фарма 112 акрів, доброї землі, пів милі від міста, 24 корови, 1 бугай, 4 коні, добрі будинки, 22 свиний, 100 курий і вся машинерія яка потрібна до фарми. Ціна $8000, жадаєсь $5000 згори а решта на легкі сплати. Ся фарма добра на дві фамілії. Прошу голоситись по інформації, реґістрованими листами на понизшу адресу: 32

STACH SZCZERBAN,
104 Lugwer Street, Rome, N. Y.

ФАРМА. Спродається фарма за безцін: 97 акрів урожайної землі, з того 22 акри пасовиска, 25 акрів грубого ліса, 50 акрів засіяні і сіно. На фармі знаходиться три керниці і річка перепливає через пасовиско. Знаходиться молодий сад з 35 овочевих дерев і 20 цукрових дерев. Гарний дім з 12 кімнат, з електричним світлом, з телефоном і водою. Велика нова стодола, три великі шопи і курник. Всі будинки в добрім порядку і з громозводами. Додається до сеї фарми два гарні молоді коні, 13 молодих дійних коров, чотири ялівки, один бик, троє телят, 6 безроґ, 12 індиків, 50 штук кур також посів, сіно, вози, сані, брички, упряжі на коні всі добрі майже нові рільничі знаряди і машини. Ціна сеї фарми $4.500, готовими грішми тільки $1.375, а решта не меньше як 100 дол. в рік і 5 процент. Добра нагода купити фарму за таню ціну. Фарма знаходиться тільки дві милі від міста, одну милю від колійової стації, одну пяту милі до гладкої сошаної дороги, до молочної фабрики і школи. Фарма спродається з важної причини. Пиште чи приїзджайте:

ANTONI DABALSKI,
P. O. Box 292, Boonville, N. Y.
Telephone: 285 F, 23 32-4